

FORORD

Vi er i redaktionen ganske tilfredse med i dette nummer at kunne præsentere artikler, der både i tid og rum angiver religionshistorisk bredde. De to første bidrag placerer sig inden for Islam og beskæftiger sig ud fra hver sin indfaldsvinkel med muslimske forfatteres refleksion over metafysik. Dette fører til en ret interessant modstilling mellem den hanbalistiske teolog, Ibn Taymiyya, som er emnet for Dorthe Bramsens artikel, og romanforfatteren Orhan Pamuk, som er emnet for Inge Liengaards artikel. Hvor Taymiyya (d. 1328) på et traditionalistisk grundlag forsvare Koranens beskrivelser af en meddelsom og i øvrigt menneskelignende Gud, samtidig med at han anser det for uomgængeligt at forsvare Guds absolutte transcendens, møder vi hos Pamuk en moderne (og nulevende) forfatter, der lokaliserer religionens metafysiske betydningspotentiale i en kompleksitetsæstetik. Pamuks romaner opløser faste identitetsforbindelser i komplekse relationer, hvor en subjektiv, religiøs og historisk identitet knytter sig til skiftende tegnkonstellationer. Metafysikken står indskrevet i disse tegn alene, ikke i nogen bagvedliggende og integrerende virkelighed. En sådan kløft mellem traditionalisme og modernisme vidner vel bl.a. om, at det er knap så let, som nogen kunne ønske sig, at opretholde den verserende stereotypisering af Islam.

Med Laura Feldts artikel om monstrositet som kulturel og religiøs diskurs bevæger vi os tilbage i tiden til det gamle Mesopotamien, hvor det vrirler med eksotiske monster-forestillinger. Udgangspunktet tages imidlertid i en antropologisk støttet antagelse af, at monstrositet betegner en generel kulturel kategoriseringsstrategi, hvortil også hører Hollywoods fantasifostre. Forfatteren benytter det kneb at knytte til ved noget velkendt, før hun tager os med på rejsen til en dunkel, religionshistorisk fortid.

Med Bjerring-Nielsens revurdering af Dumézil føres vi tilbage (tror vi da) til en indoeuropæisk sammenhæng med en præsentation og kritisk drøftelse af trefunktionalitet som specifik indoeuropæisk ideologisk struktur. Det er imidlertid Bjerring-Nielsens ambition at vise, at denne trefunktionalitet ikke alene viser sig inden for en indoeuropæisk kontekst, men også i f.eks. en israelitisk-jødisk sammenhæng. Dette kunne meget vel fremkalde et modsvar.

Artiklerne efterfølges i dette nummer af en ph.d. sektion, hvor Jørn Borup redegør for indholdet af sin afhandling om Myōshinji, som er en moderne japansk rinzai-sekt inden for zen-buddhismen. Også her spiller forholdet mellem historie og nutid en væsentlig rolle, hvilket blandt andet rejser et spørgsmål til forholdet mellem den normative lære, som præsterne står for, og læg-aktørernes religiøsitet. Et af de spørgsmål, der rejses af George Tanabe, hvis opposition er optaget i en let forkortet version, går på, hvorledes man i den forbindelse, og i forlængelse af det feltarbejde, der bl.a. ligger til grund for Borups arbejde, drager analytisk nytte af de religiøse aktørers selvforståelse.

Efter at have ført læseren vidt omkring i tid og rum, slutter vi af med at bringe den foreløbige høst af anmeldelser. Det er i hovedsagen religionsfilosofisk litteratur, der denne gang sættes under lup, men der er dog også et par andre emneområder. God fornøjelse.

Redaktionen